

Ч. 4.

27 квітня 1924 р.

Ч. 4.

ЗМІСТ:

1. ОМЕЛЬКО СІЯЧ. Христос воскрес. 2. ФРИДЕРИК БУТЕ. Експеримент. Оповідання. 3. П. М.—В. Боровиковський. 4. КЛИМ ПОЛІЩУК. З весняних настроїв. Поезія. 5. ПРОФ. ВЯЧ. ЗАЙКИН. Основні риси суспільного світогляду Кирило-Методіївців. 6. СЕРГІЙ КУРУЛІШВІЛІ. Жінка Сходу. 7. К. ЛАВРИНОВИЧ. Український балет. В. Авраменко. 8. В. ПАВЛОВИЧ. Економічне життя. Кооперація й культура.—Кубань.	9. ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ. Бібліографія. Нові книжки й часописи. 10. ТЕАТР І МУЗИКА. 11. СОЙМ І СЕНАТ. 12. ПРИРОДА, НАУКА, ВИНАХОДИ. 13. З УСЬОГО СВІТУ. 14. ПОШТОВА СКРИНКА. 15. ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА. 16. ДО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА. 17. ІЛЮСТРАЦІЇ. 18. ОГолошення.

ВАРШАВА.

ЦІНА 1.250.000 МАР.

БЕЗПЛАТНИЙ ДОДАТОК ДО „НАШОГО СВІТУ“.

Всім передплатникам при цьому ч. 4 (за квітень) розсилається:
Посол д-р В. Дмитріюк. ЛІКУВАННЯ РАН. Поради по хірургії:
антисептика, асептика, перев'язки.

До пп. українських торговців і промисловців.

РЕДАКЦІЯ „НАШОГО СВІТУ“ ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО:

1) приймає до безплатного уміщення в „економічному відділі“ описи всіх торговельних і промислових фірм з метою ознайомити населення з рідним промислом і торгівлею й допомогти їх розвою. Але, з огляду на величезні видатки на видання, просимо торговельні й промислові фірми одночасно надсилати нам свої оголошення й платню за них.

2) „Наш Світ“ розпочав працю над складенням „Провідника по українській торгівлі й промислу“—адресової книги всіх українських фірм, яку дасть своїм передплатникам в характері безплатного додатка. Отже закликаємо всі наші фірми: індивідуальні, спілки фірмові, з обмеженою порукою й акційні, а також усі кооперативи, видавництва, установи фінансові, майстерні й т. инш. надіслати інформації по такій схемі: 1) прізвисько й ім'я власника (особи фізичної), назва власника—спілки чи кооператива (особи правової), 2) назва фірми, 3) бранжа: що виробляє чи продає (напр.: машини й знаряддя рільничі, залізо, цвяхи, дріт, бляха, кухонні річі й т. д.), 4) Адреса, 5) Телефон. Роблячи прислугу фірмам, бажаємо, щоб усі фірми були нашими передплатниками.

3) Фірми, які дають свої оголошення до „Н. Світу“, матимуть безплатно оголошення в книжці „Провідник“.

Просимо наших Читачів повідомити про вищезазначене всі місцеві українські фірми.

КОМІСОВІ ДОРУЧЕННЯ НА:

1) ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ДО РОСІЇ І НА УКРАЇНУ, 2) ПЕРЕСЛАННЯ ЛИСТІВ, ДОКУМЕНТІВ, КОШТОВНИХ РІЧЕЙ І ПАПЕРІВ, ПАЧОК І Т. ИН. 3) ВИКЛОПОТАННЯ РІЖНИХ ДОКУМЕНТІВ; МЕТРИК, КОПІЙ, АТЕСТАТІВ, ДИПЛЬОМІВ, ШЛЮБНИХ СВИДОЦТВ І Т. ИН., 4) ДОБУВАННЯ ВСІЛЯКИХ ІНФОРМАЦІЙ ВІД ІНСТИТУЦІЙ І УРЯДІВ У ПОЛЬЩІ Й ЗА КОРДОНОМ, 5) КУПІВЛЮ, ПРОДАЖ І ЕКСПЕДИЦІЮ РІЖНИХ ТОВАРІВ І МАЙНА ДЛЯ ПРИВАТНИХ ОСІБ, КРАМНИЦЬ, КООПЕРАТИВІВ І Т. Д.

виконує представник на Польщу **Російсько-Англійського Експресу** (централя в Берліні) **Aleksander Wosko-bojnikow, Warszawa, Długa 31 m. 45.**
Konto czekowe w P. K. O. № 7180.

Уділяються поради й висилаються проспекти по одержанню поштових марок.

УВАГА: Особливо важне для осіб, що мешкають на провінції і не бажають наражатися на великі видатки на подорож для залагодження своїх справ особисто.

НАСІННЯ городові, польові, цвітів, трав,

МАШИНИ до управи ріллі, чищення насіння, миловарства і инш.

НАВОЗИ штучні, фосфорові, потасові, азотові,

ЗАЛІЗО залізні знаряддя, бляха, цемент,

РЕМІСНИЧІ знаряддя,

НАЧИННЯ кухонне

ЦЕМЕНТ

ДОСТАВЛЯЄ

КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСЬКИХ СПІЛОК

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“

у Львові, вул. Зіморевича Ч. 20 і його відділи у Львові, Городецька 95, в Перемишлі, Стрию, Коломиї і Сокалі.

Цінники на жадання даром.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка.

Львів, Ринок 10.

продає по зниженій ціні до кінця квітня

„АКОРДИ“

найбільшу та прегарно ілюстровану антологію української поезії, зладжену д-р Ів. Франком.

Ціна пр. 4.500.000, опр. 7.500.000 Мп.

КРИМ ЦЬОГО, МАЄ КНИГАРНЯ БАГАТО ІНШИХ БЕЛЕТРИСТИЧНИХ І НАУКОВИХ ТВОРІВ. ЖАДАЙТЕ КАТАЛОГІВ. НА ПРОВІНЦІЮ ВИСИЛАЄ ЗА ГОТІВКУ АБО ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ.

Видавництво „РУСАЛКА“

Львів, Куркова 10.

друкує слідуючі календарі на 1925 рік:

- 1) „Господарський Календар“ на 1925 рік, багато ілюстрований, 10 арк. друку, великої вісімки.
- 2) „Веселий Календар“ на 1925 рік, того ж формату, ілюстрований.

ОГОЛОШЕННЯ до обох Календарів приймаються по ціні 50 зол. польськ. за сторінку.

Адреса Редакції: „РУСАЛКА“, ЛЬВІВ. КУРКОВА 10.

АКЦІЙНА СПІЛКА

„ПОЛОТНО“

Львів, Головна контора вул. Зіморевича. 20.

Магазин продажу товару вул. Городецька 97.
Варстати і склад вул. Городецька 95.

Механічна ткальня сільських полотен. — Фабрика шнурів, постронків, ливв, шліїв. — Гуртівний магазин льну, конопель, пряжі, клоча.

Магазин продажі має на складі: селянські і крамні полотна, перналі, шевйоти, бархани, матері на мужеські й жіночі одяги, оксфорди, зефіри, матері на блюзки і різні цайги. Сітки для ловлі риб.

Закладовий кап. 200.000.000 Мп.

Ч. 4.

Варшава, 27 квітня 1924 р.

Ч. 4.

Ідея й Саможертва.

Христос у гробі.

К. Васнецов.

ОМЕЛЬКО СІЯЧ.

К. Васнецов.

Христос Воскрес.

І знов весна — відродження природи —
І знову з хвиль нечутних нам тремтінь
Творить симфонії одвічні
Від нетр землі аж до небес.

І знову серед нас, як гимн свободи,
Що роздира неволі чорну тінь,
Бренять мельодії дідичні:
„Христос воскрес! Христос воскрес!“

Двадцятий вік співають їх народи, —
Й двадцятий вік за для земних стремлінь
Гнітуть братів під гимни вічні...
...Чи справді ж Він для них воскрес?..

ФРИДЕРИК БУТЕ.

ЕКСПЕРИМЕНТ.

Переклад М. П.

ВНАНИЙ професор експериментальної фізіології Гаферзен стояв випростований перед коминком свого кабінету. Був це високий, міцний чоловік з різкими рисами гладенько оголеного обличчя, з коротко остриженим сивим волоссям. Схиливши голову, він з повагою й силою вдивлявся в своїх гостей, анатома Джефреса й біолога Моффета,—вчених, імена яких були відомі як в Америці, так і в Європі.

„Я дозволив собі покликати вас на сьогоднішній вечір, — говорив він розміреним голосом, важучи кожне слово, — щоб просить бути свідками сміливого і сенсаційного експерименту, якого не бажав би я сам доконати. Пліткий розум, можливо, перелякався б моєї сміливості, але, як що мій досвід вдасться, то досягнені, завдяки йому, великі наслідки можуть мати незміримо значіння для цілої людскости. І це є причиною, яка змусила мене відкинути всяку дріб'язковість. Прошу вас до моєї лябораторії“.

Не без занепокоєння вчені згодилися на заклик. Обидва вони належали до його приятелів, оскільки людина такого покою могла мати приятелів. Гаферзен запросив їх після полудня на десяту годину вечора; це запрошення було таке несподіване й в такій загадковій і усильній формі, що обидва вчені кинули все, щоб задовольнити його. Оригінальний і зухвалий його геній не раз виводив їх з рівноваги. Його безцеремонність в експериментуванні вже не раз викликала протести й навіть доводила до скандалів. Слова, якими розпочав він цей вечір, дозволяли очікувати чогось незвичайного. Високі лампи наповняли велику, щільно замкнену лябораторію потоками яскравого світла. Серед безлічу знаряддя, що служило до наукових цілей, і дивовижних машин, добре відомих обидвом ученим, зауважили вони із здивуванням велику купелеву ванну, наповнену очевидно тільки що гарячою водою, бо з неї бухали глибоки пари. Обіч на лавці сидів якийсь чоловік, одягнений лише в сорочку й штани. Він тремтів так страшенно усім тілом, що плечі його невпинно хилилися то в один, то в другий бік, а кайдани, якими були зв'язані його руки та ноги, тихо дзвонили. Біля нього стояв на варті атлетичний негр. Був це прибічний служка Гаферзена, якому служив він від довшого часу з собачою вірністю та відданям.

„Мої панове, промовив Гаферзен до своїх гостей, чоловік, якого тут бачите, хотів мене вчора вбити з метою грабунку. Ось наслідки його замаху“. Розстібнув сурдут і сорочку й показав глибокий і довгий поріз через ліву персь. „Вдалося мені одним ударом кулака під підборіддя заспокоїти його, як кажуть боксери, а потім, за допомогою мого негра, я притранспортував його сюди, бо нападу було докочано майже коло моїх дверей. Коли він прийшов до притомности, мені вдалося розв'язати йому язика. Називається він Вільсон і є відомим, уже засудженим на смерть, розбишакою, якому завжди щастило висмикатися з рук справедливости. Є моїм громадським обов'язком передати його в руки поліції, щоб виконати над ним вирок смерти“.

По цих словах настало глибоке мовчання. Вид-

но було, як зв'язаний чоловік тремтить з переляку всім тілом. Гаферзен продовжував:

„Як одначе намітив инший плян. Вам відомі мої заходи й прозьби, щоб засуджених на смерть злочинців видавали нам, ученим, для поважних наукових дослідів. Невдалося мені, одначе, побороти перешкод задубілих пересудів і стародавнього тупого безглуздя. Не тільки поважно не обмірковано моєї пропозиції, але навіть фальшиво її зрозуміли й так саме, що вона аж викликала недовірря до моєї особи й до вартости моєї праці. Тепер, коли, завдяки випадкові, можу розпорятися життям цього Вільсона, я запропонував йому таку умову: не видам його поліції, перебачу йому доконаний на мене замах, верну йому волю, постараюся, щоб міг без перешкод сісти на корабель і виїхати до країни, яку сам вибере, й дам йому десять тисячдоларів, щоб міг за їх допомогою розпочати нове існування,—під умовою, що згодиться на доконання на ньому мого експерименту, при якому одначе може дуже легко згинуть. Прошу ж панів послухати, в чому річ: відкрив я сировицю, яка, на мою думку, може цілковито заступити людську кров, а тому, скажу я, штучну кров. Сподіваюся, що вона матиме в собі стільки життьових сил, як і кров натуральна, а навіть і більше. Повторюю, що маю надію, бо певности мати не можу, доки не ствердить мені цього щастливо доконаний рішавчий експеримент, і цього експерименту я хочу як раз доконати на Вільсоні. В ванні відчиню йому жилу на рамені. Коли витече з нього рішучо вся кров, коли він залишиться на кілька хвилин дійсно цілковито мертвим, тоді я впорскну йому мою сировицю, яка заступить йому кров і відновить життьові функції його організму. Як що винахід мій виявиться тим, чим я його дійсно собі уявляю, тоді Вільсон може повернути до нового життя. Кажу: може, прошу це добре зауважити. Як звичайно, при кожнім експерименті більше даних проти, ніж за успіх його, але гадаю, що можу бути певен свого відкриття. Це все, що мав вам сказати. Цій людині, яка є судом засуджена на ганебну й страшну смерть, я запропонував піддатися могому експериментові, завдяки якому може прокинутися до нового життя, яке заслужить собі лагідною, безболесною смертю. Вільсон зрозумів мене й прийняв мою пропозицію. Сам він це панам ствердить.“

Зв'язаний чоловік, задихаючись від хвилювання, відповів глухим голосом:

„Так, згожуюся на цю пропозицію“.

„Але ж це є цілковито неможливе, Гаферзене! подумайте, пане!—вигукнув біолог Моффет, виведений цілковито з рівноваги.— Я абсолютно не можу на це згодитися: ви берете на свою совість життя цієї людини, або як що йому дійсно пощастить вийти живим з цієї ітрези, то ви таким чином звільните небезпечного для громадянства злочинця.“

„Як що вийду живий,—в очах засудженого спалахнуло дике рішення,—як що буду живий... о, Боже великий, то буду, як що буде потрібно... буду ламати каміння в копальнях, але буду жити спокійно“.

„Без сумніву“, — сказав Гаферзен, — після такого пережиття занадто буде боятися смерті, щоб ще раз наражати життя на небезпеку. Що ж торкається моєї відповідальности, то не думаю, щоб полі-

ція дуже була засмучена зникненням пана Вільсона. Є це просто справа мого сумління, мій коханий Мсф-фете. Подумайте, про це добре й залишіться, або йдіть.. Маєте, панове, звичайно, повну волю“.

Настало глибоке й довге мовчання, під час якого блідий, як ряднина, Моффет, здавалося, боровся сам із собою.

„Залишаюся“, вирішив нарешті, „в найгіршому разі вмере він смертю, без порівняння лагіднішою від тої, яка його жде від ката“.

„А пан?“ — спитався фізіолог другого вченого.

„Я, звичайно, залишуся, це саме собою розуміється. Не відійду від пана, щоб не сталося. А коли б вам удалося те, чого ви шукаєте, яку ж це революцію викликало б у всій медицині. Які ж наслідки мало б таке відкриття!.. Ради Зевса, чоловіче, додав він, звертаючись до Вільсона, адже ж це повинно тобі додати відваги!“

„Коли вже хто так далеко зайде, як я“, відповів Вільсон, „думає лише тоді про власну шкіру. В кожному разі, маю все ж певні шанси... А та жахлива смерть від електричества, те страшенне крісло, те накладання шлеми на голову“... здригнувся він весь від жаху, „ні, ні... краще вже ця купеля!“

* * *
Через хвилину в'язень, з якого зняли кайдани, був у ванні; його весь час вартував черний велитень, який тяжко поклав йому на плечі свої кольосальні кулаки. Гаферзен підійшов до нього схопив його за ліву руку, зігнув і відгорнув рукав кошулі.

„Чи ти остаточно вирішив? — питається фізіолог ще раз, — чи дотримаєш свого рішення, бо тоді ж буде запізно... Будеш у руках науки, а раз розпочатий експеримент не може бути перерваний“.

„Починаймо“, відповів Вільсон, заплющуючи очі. На мить настала глибока тиша, яку порушував лише дзвін його зубів. Гаферзен схилювався над ним. У руці тримав він лянцета. Пацієнт легко здригнувся, й тоненький червоний струмик крові почав спливати з його руки, яку Гаферзен якнайшвидше опустив у теплу воду.

„Знаєте, панове, що тепер буде“, сказав цілковито спокійним голосом, „відразу пульс буде міцно прискорений, але потім напруження артерій зменшиться, бідолаха відчує сильне кружлення голови, млости й спрагу, а після цього швидко припиниться праця серця“.

Замовчав. Потім почав рахувати удари пульса на правій руці Вільсона, який уже тяжко віддихав. Далі, за поміччу іструменту, що мав вигляд туби з гординниковим щитом, змірив напруження артерій.

Не зважаючи на фахове призвичаєння до такого роду ситуацій, обидвома вченими опанувало сильне хвилювання.

Негр стояв непорушно. Він мав вигляд машини, слухняній до кожного руху ока свого пана.

Гаферзен був цілковито спокійний.

Вільсон лежав у ванні витягнений, майже зовсім не дишачи; з стисненими вустами й з заплющеними очима. Він уже мав вигляд трупа. А вода в ванні червонішала що раз то більше.

„Удари прискорюються, напруження артерій зменшується, — сказав через хвилину Гаферзен півголосом.

„Пити!“ зойкнув нагле Вільсон хрипливим голосом.

Помочили йому вуста цитриновим соком, а через хвилину після цього Вільсон двічі глибоко зітхнув. Минуло ще кілька безмежно довгих хвилин.

„Ударів уже неможливо дорахуватися“, сказав Гаферзен, „настала остання хвилина“.

„Мені млосно“, зойкнув якийсь несамовитий голос.

Засуджений раптом широко розчинив очі, нікого вже не пізнаючи й нічого не бачучи. Його викривлене до невпізнання обличчя було бліде, як віск.

„Вийміть мене звідсіль“, сказав несподівано з рухом безсилля. „Я цього не хочу“.

„Удари серця припиняються“, сказав Гаферзен, „ось і кінець“.

„Ні, ні“... шепотів Вільсон... Зробив розпачливе зусилля, щоб утікати з ванни, але був такий збезсиленний. що міг заледве на короткий момент курчево піднятися в гору. Міцні кулаки негра натиснули на його плечі. Знову він опустився в криваво обарвлену воду. Його голова без життя схилилася на бік.

„Удар серця“, сказав Гаферзен, випростовуючись, — скривавився цілковито“...

Анатом Джефрес підбіг до нього.

„Так, це є кінець. Тепер треба швидко вийняти його з води, почекати ще п'ять хвилин, а потім... твоя сировиця, Гаферзене. Одначе цей бідолаха виявив чортячу відвагу. Хотів би я врятувати його. А яку славу здобудеш собі, Гаферзене, коли експеримент вдасться“.

Але фізіолог лише загадково усміхнувся.

„Експеримент уже вдався“, сказав він спокійно.

Джефрес і Моффет замовкли, здивовані.

„Так, почав знову Гаферзен з властивим йому спокійним усміхом. „Так, тільки перед цим я не сказав вам правди. Експеримент, якого ми властиво перевели, не є той, що я вам обіцяв. Ми доконали лише досвіду з області автосугестії“...

„Автосугестії?“

Обидва вчені споглядали один на одного з здивуванням.

„Так, мої панове. Наше зібрання в цій лябораторії, ця ванна, мій скальпіль і мої до вас вступні слова, якими я попередив експеримент, — все це було комедією, яку я влаштував для того, щоб зробити вражіння на цього бідолашу. Я хотів експериментально ствердити, як далеко йде, так би мовити, нервова вражливність людини. Чоловік, що лежить перед вами, не скривавився зовсім. Він тільки повірив в це, так само, як і ви повірили.“

Фізіолог схопив ліву руку Вільсона, який не подавав увесь час найменшої ознаки життя, й осушив її від червоної води, яка стекала з неї, підніс до світла.

„Переконайтеся, панове, самі, що немає тут жадного сліда випускання крові. Задрапнув я його лише легенько гострим інструментом і одночасно вилив на місце порізу трохи світлого карміну. Далі від звичайного хемічного засобу обарвилася вода начервоно. Потім запізнав я його докладно з ходом цілковитого скривавлення — й ось усі голосно заповіджені мною об'яви дійсно з'явилися в нього по черзі, аж до стадії глибокого зомління, в якому він зараз перебуває. Згодьтесь, що це є надзвичайно цікавий експеримент.“

„Вдався він вам краще й цілковитіше, ніж ви гадаєте“, відозвався раптом анатом Джефрес, який, схилювшись над Вільсоном, якнай докладніше оглядав його.

„Ця людина справді не живе“.

„Так?“, промурмотів Моффет крізь зуби, „це не шкодить. Цей розбишака й так був засуджений на смерть“.

Професор Гаферзен не заперечив, а все ж... трохи зблід.

Галерія українського малярства.

В. Л. Боровиковський.

(1758 — 1825).

ДРУГИМ художником-українцем, який працював за часів цариці Катерини II-ої, був учень Левицького — Володимир Лукич Боровиковський.

Народився він у Миргороді. Була це людина незвичайно талановита, як кажуть, з „іскрою Божою“.

На початку був він старшиною в війську московському, але швидко залишає його й займається виключно малярством. Де Боровиковський брав початки рисунку, малювання — невідомо; є здогадки, що він вчився в місцевих малярів та іконописців.

В ті часи через Миргород переїздила цариця Катерина й миргородське шляхецтво, для кращої зустрічі її, замовило в Боровиковського кілька алегоричних картин, щоб удекорувати салю чи що.

Цариці вподобалися ці картини самоука-художника й вона забрала його до Петербургу, де він учився в Академії Мистецтва під керівництвом Лямпі та Левицького.

В 1794 році Боровиковський отримує звання академіка.

Протягом цілого життя він малював майже самі портрети. Як портретист дуже різнився від Левиць-

кого; Левицький добрий обсерватор природи, Боровиковський поетично малював обраний ним тип людини, характеристичний тип тих часів.

У своїх портретах він мав свій власний спосіб малювання — з під його пензля виходили обличчя ніжні делікатні; всі вони мають в собі багато сентименту. Особливо чудові жіночі портрети. Вони робили глибоке враження навіть на чужих людей. Гарним зразком жіночого портрету є портрет пр. А. Безбородко, в якому художник, крім вірно відтворених рис цієї жінки, дуже міцно підкреслив її національний український тип. На жаль репродукції цього портрету не маємо під рукою. Малював Боровський багато — царський двір, Катерину II, Павла I та інших знаних осіб.

З портретів його, найбільше знані є вже згаданий портрет Безбородко, брата персидського шахи Кулі-Хана, й портрет Д. Трощинського, який подаємо, Г. Державина та інші.

Окрім портретів, Боровиковський намалював кілька ікон до церков; в Третьяковській галерії в Москві є його

дві літографічні праці — з яких видно, що й цей рід мистецтва йому був знайомий.

П. М.

В. Боровиковський.

Портрет Д. Трощинського.

КЛИМ ПОЛІЩУК.

З весняних настроїв.

Повні втоми і остуди,
Як каміння спраглих скель,
Б'ються, б'ються в кволі груди
Преподобники пустель...

Назорейно квіти квітнуть,
Галилейно жде душа,
Тільки очі, очі сліпнуть,
Як блищить свята тиша!..

Не збагнем огнем кадила
Вічно синявих небес,
Як пустель замкнута сила
Крикне нам: — Воскрес!... Воскрес!..

Львів, 14 березня 1924 р.

ПРОФ. ВЯЧЕСЛАВ ЗАЙКИН.

Основні риси суспільного світогляду Кирило-Методіївців.

По невдалому виступі революційної частини російського (й українського) дворянства в грудні 1825 р., по всіх краях тодішньої російської імперії настали тяжкі часи найтемнішої реакції та дикого й беззаконного панування російської бюрократії. Спершу уряд Миколи I ще сам гаразд не знав, кудю піде; та вже в придцятих роках минулого століття російський уряд остаточно вступив на шлях нищення вільної думки й заведення по всій імперії повного „єдинообразія“. В 1831 р. подавлено було польське повстання й знищено автономію Польщі; й, услід за цим, звільнено було з посади „малоросійського“ генерал-губернатора кн. Рєпнина, відомого своєю прихильністю до України, скасовано було на Україні рештки колишньої української автономності й поведено суто-русифікаційну політику. Над освітніми установами по всій імперії, особливо ж на Україні, уряд почав виробляти дивовижні експерименти. Так, нпр., професором філософії Харківського університету в 1831 р. було призначено Чанова, який раніш „состоялъ въ штатѣ ярославской градской полиціи кварталнымъ надзирателемъ“. А пізніш з університетської програми зовсім було викинуто філософію, за порадою опікуна харківської шкільної округи Карнеєва, який ненавидів філософію за те, що вона „поставляє в ніщо чорта й чарівників, тоді як вони багато лиха роблять на світі“. Натомісць по де-яких вищих школах вчили студентів військовій муштрі, й. т. п. Ніяких громадських організацій уряд не дозволяв, ціякої громадської опінії не визнавав; навіть до дворянства ставився з великим підозрінням; і чимало дворян за часів Миколи I підпало переслідуванням. Панувала всевладна бюрократія, яка не дозволяла нікому вільно дихати. Панувало „III-ье отдѣленіе“, яке вимагало від усіх повної слухняності та повної мовчанки або виразів безмірної пошани й любови до „царя и отечества“; і завдяки його старанням, увесь час царювання Миколи I:

від Молдаванина до Фінна
на всіх язиках все мовчить,
бо благоденствує!...

„Мовчать і благоденствують“ різні Манілови, Собакевичі, Коробочки, Чічкові, Сквозняки-Дмухановські, Хластакови та інші нечислимі „свинячі рила“ й „мертві душі“, майстерно змальовані Миколою Гоголем; або тужать за минулим, згадуючи колишню славу України, гетьманів і козацтво, й разом із тим славословлять „білого царя“ сентиментальні поети, в роді Метлинського, який надзвичайно вдатно вибрав собі псевдонім „Могили“; або, нарешті, захоплюються німецькою метафізикою відриваються від живого життя, від рідного ґрунту, перестають розуміти умовини й потреби рідного краю, робляться для нього зовсім чужими. Ніде не чути ні в 1830-их, ні в 1840-их рр. голосу, який би розумів і висловлював почуття й бажання широких кол народніх, і перш за все крєпацтва. І то не тільки на Україні, але також і в самій Росії (етнографічній). Найбільш передові російські мислителі того часу — так звані „западники“—не тільки не розуміють і не цікавляться змістом і духом народнього життя, але

з призиством, з огидою ставляться до всього, що має яскраві ознаки „народности“ як своєї, так і чужої. „Властителем дум“ передової російської інтелігенції в ті часі був прославлений російський критик Белінский. І цей славетний критик не розумів народньої творчості; йому не подобалися поезії Шевченка, бо від них „дъогтем тхне“; він просто ненавидів нашого великого „мужицького Поета“ й висловив велику радість, коли почув про заарештування Шевченка, Костомарова, Куліша та інших Кирило-Методіївців, що вели працю, перш за все, в інтересі української мужицької людности. І не тільки до українського, але й до всього російського суто-народнього з призиством відносився Белінский, а за ним багато інших „передових“ російських інтелігентів 1830-их — 1840-их рр. Захоплені західно-європейською культурою, російські „западники“ цілком ігнорували прикмети російського народу, його історію й навіть його тогочасний стан; відірвавшись від російського ґрунту, в захопленні абстрактними ідеями, Белінский та його однодумці добалакалися до того, що почали виправдувати режим Миколи I. Навіть найкращі з „западників“, не маючи уявління про російське народне життя, не знали, що їм робити. Яскравий тип такого „западника“ 1840-их рр. змалював Тургєнєв у романі „Рудин“: герой цього роману, добре знайомий з німецькою філософією, дуже багато й красномовно говорить про „високі речі“, але, зрештою, в його розмовах змісту немає жадного; він абсолютно не знає Росії й не виявляє бажання її пізнати, вивчити; і через те всі його спроби приступити до якого-небудь діла завжди кінчаються невдачею; він не вмє робити нічого, й живучи чужим коштом, тільки говорить—говорить без кінця. І так само „тільки говорили“ всі „найкращі“ й „найбільш передові“ інтелігенти в тогочасній Росії й на Україні, „людей діла“ не було.

Серед цього безлюддя, серед загальної мертвої тиші в кінці 1830 их рр. несподівано почулися згуки української кобзи, в яких знайшла свій вираз душа Українського Народу, поневоленого й пригніченого, знайшли вираз болі й страждання, та несвідомі бажання й мрії українських крєпаків і разом з тим усіх Українців, у яких в душі ще не зовсім згасло національне почуття. І зворушені цими згуками, молоді українські поети, мислителі, вчені й, взагалі, всі ті, хто бажав кращої долі Рідному Краєві й своєму Народові, з'єдналися й створили згодом товариство з метою — 1) знищити крєпацтво й деспотичний режим у російській імперії, 2) заснувати вільну спілку вільних слов'янських народів на основі повної рівності, християнської свободи й братерства людей і народів, і 3) здійснивши в цій слов'янській спілці заповіт Христа, всьому світові дати приклад перебудови суспільного життя на основі християнських громадських ідей.

Це товариство відоме під ім'ям Кирило-Методіївського Брацтва (від імени святих Кирила й Методія, проповідників християнства серед Словян і пе-

рекладачів Святого Письма на словянську мову, яких вважало товариство за своїх патронів). Найвидатнішими членами Брацтва були видатний історик Микола Костомаров, автор багатьох творів по різних галузях науки Микола Гулак, майбутній видавець „Основи“ Василь Білозерський перекладач багатьох чужоземних поетів Олександр Навроцький, письменник Опанас Маркович, історик і поет Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко та інші. Найбільшим впливом, безумовно, користувалися Костомаров і Шевченко. Обидва вони не належали ні до дворянської, ні до чиновницької верстви; обидва зазнали лиха в житті, особливо Шевченко; обидва мусіли безпосередньо глянути у „вічі“ життю, а не через окуляри ідеалістичної метафізики (як це робили російські „западники“ та „славянофили“); Шевченко—бувчий крєпак, Костомаров—син крєпачки, якого зла доля теж трохи не повернула в крєпачку. Вони не могли не цікавитися долею крєпаків, не могли з призи́рством поставитися до всього мужицького, суто-народного. Та й інші члени Кирило-Методі́вського Брацтва (хоч де які з них були й дворяне) з глибокою уважністю дивилися на крєпаків, приглядалися й вивчали народне життя й добре знали почуття, потреби й бажання широких мас народніх.

Це знання сучасного народнього життя едналося в Кирило-Методі́вців з розумінням української історії, мунулого України, як підстави її будуччини. Нарешті, Кирило-Методі́вці добре знайомі були й з найбільш передовими ідеями тогочасних західніх учених і філософів, випереджуючи в цьому відношенні російських мислителів; так нпр., Кирило-Методі́вці вже в 1840-их рр. цікавилися „лівими гегеліанцями“ й критично ставилися до відірваної від життя німецької ідеалістичної метафізики, якою все ще захоплювалися „передові“ росіяне. Запозичені з західніх джерел ідеї Кирило-Методі́вців зливалися з тим досвідом, почуттями й поглядами, що винесли вони з дослідження українського народнього життя в минулому й сучасному; й на такому ґрунті утворився суспільний світогляд Кирило-Методі́вців.

Основною метою Кирило-Методі́вців було збування Слов'янської спілки християнських республік, знищення крєпацтва й царської влади в російській імперії мало бути з а с о б о м до осягнення цієї мети; а поширення християнського суспільного ладу на весь світ уявлялося Кирило-Методі́вцям, як наслідок здійснення християнського заповіту Слов'янами.

(Закінчення буде).

СЕРГІЙ КУРУЛІШВІЛІ*

ЖІНКА СХОДУ.

Переклад з грузинського.

К протікає замкнене, одноманітне життя жінки Сходу? Чи намагалися коли будь заглянути в її душу?... Над чим так побивається її серце?... Чи думали коли, небудь зрозуміти її?... Проймнятися її почуттями, її болем, горем і тугю?!

навколо неї.

Є два типи жінок: одна росла під гнетом і ти-

О, як справедливі дуже часто докори жінки, що ми є винувниками її загибелі, що ту прірву, в яку вона часом впадає, створили ми, бо не вмiли і не хотіли зрозуміти її...

О, жінка—се все, все на світі... Се мрія, що з'явилася на атласових горах... Біла і невинна, як сама мрія... Ви бачили білі хмари, які тягнуться довгим шнуром по безмежнім просторі; жінка такаж легка, такаж наївна, як сі хмарки...

Коли гасне ніч і перші проміння світанку вп'ються стрілою в море, жінка, як богиня, як русалка, перша стрічає їх, підставляє свої мармурові груди, упирається блеском пурпурових промінів.

Донька Сходу до забуття любить це горяче сонце... Вона з сходом сонця оживає і коли воно покидає землю, її обвіває туга... Її душа прагне простору, прагне волі...

Але чоловік Сходу є збудований на цілком інших традиціях. В його уяві жінка—се тільки предмет, невілница, створена лише для виконання його волі і похоти, як пана. Він не може допустити, щоб жінка переступила ті рамки, які забороняє встановлений споконвіку коран. І в цих вузьких рамках розгравается ціла трагедія жінки Сходу.

Історично поневолена, що довгі роки несе тяжкий хрест, жінка Сходу тепер пробуджується, шукає виходу з того тяжкого положення, яке створилося

Св. Ніна Патронка Грузії.

ранією, не знала й не бачила нічого дальше свого гарему, в історії не грала ролі носительки високих загальнолюдських ідеалів та освободительки; пруга

*) Грузинський поет (псев. Тайфуні), який залишив батьківщині й перебуває на еміграції.

ніколи не знала не-
вільничих майданів,
саможертвенно носи-
ла в серці й в душі
своїй віру в людську
правду, боронила
грудами свій край і
гинула за славу і
життя його, дала
кращих і достойних
синів-лицарів бать-
ківщині, відгравала
в державі першу ро-
лю, не знала пере-
пон, часто стидлива,
як серна, і прекра-
сна, як перша пур-
пурна майська квітка.

Перша — се Тур-
киня, друга-ж донь-
ка прекрасної Коль-
хиди-Грузинка.

Тому метою на-
шою буде переведен-
ня паралелі між цими двома типами жінок, що жи-
вуть під сонцем Сходу.

Туркиня—се вічна невольниця, се попугай, що
сидить в золотій клітці. Оточена розкошами і те-
плом, вона повторює і робить те, що їй скажуть.
Жінка для Турка, се істота без душі, яка не має
права ввійти до мечети... Вона не може ввійти до
тої кімнати, де її чоловік приймає гостей. Її лице
завжди покрите чалмою, щоб ніхто не міг її бачити
і щоб тим способом не викликати у мушину похоти
і пристрасти. Кожний дім в Туреччині уявляє собою
тюрму, зачине му наглухо подвійними залізними ві-
кнами та залізними дверима. І в цій фортеці жінка
проводить більшу частину свого життя. Її серце
повинно бути зимним для всіх мушун.

Є дві категорії жінок: одні ті, які проводять

Кемаль Паша, Ісмет Паша й дружина
Кемалья Паші, перша Туркиня — член
парляменту.

життя в гаремі й за продаж свого тіла купаються
в розкошах, в вибагах, їх душа зимна і не знає ні
почуття матері, ні почуття жалю, ні кохання. Така
жінка лукава, змінлива і підкупна. Другі — госпо-
дині дому, що працюють, цілими днями на прохарчу-
вання дітей і навіть чоловіка, бо в Туреччині зде-
більшого чоловік сидить в каварні, серед таких самих
неробів, як і він, і курить опіум насолоджується
грою морських хвиль і заходом сонця, а жінка йде
працювати, — бо така є воля її пана.

І так проводить життя Туркиня. В моральнім
розумінню, вона стоїть нижче європейської жінки,
бо кожний чин європейки є одвертий, а Туркиня, що
закриває своє лице воалем, є разом з тим і нечиста
душою.

Я запевнюю, що в теперешні часи Туркиня, яка
росла під доглядом і традицією, є більш розпустна,
ніж європейка. Без сумніву мусить настати оздо-
рвлення Туркині, в розумінню поступу, науки,
штуки і т. п. Працюють там і в напрямку урівноправ-
нення її. Виследи цієї роботи покаже майбутнє.

Грузинка ж—се творіння прекрасної Іверії, зав-
жди чутка і глибоко патріотична. Призвичаєна до
свободи—вона все робить з розумом... Вона росла
на великих традиціях свого народу, в ній виробилась
любов до свого краю... І для батьківщини вона ні-
коли не спинялась перед принесенням в жертву сина.
Живучи в Азії, вона відживлялася духом за-
хідно-європейської культури. Брала діяльну участь
у всіх жіночих конгресах, виступах у російській ре-
волюції і т. п.

Проституції в Грузії цілком немає... і Грузинка
є зразковою жінкою та господинею для мужа.

Під впливом Грузії розвиваються Вірменки, Пер-
сіянки і навіть Туркині. Поруч з прекрасною зов-
нішністю вона володіє і прекрасною душею. Любить
сонце, сонце Сходу і купається в його одіамантовім
блеску.

Така є жінка Сходу. Так вона живе і розви-
вається.

Тифліс — столиця Грузії.

К. ЛАВРИНОВИЧ.

Український балет.

(З приводу виступів В. Авраменка).

НАЧЕ з дикого поля квітки зипашні, майже з нічого повстає щось... Ще тоді, як наше громадсько-політичне й культурне життя репрезентувалося „малоросійськими“ гопяками ріжних Гаркунів-Задунайських та двома—трьома десятками брошур усяких „розмов“,—помічалось прагнення дійсного мистецтва. І експансивний Гнат Ходкевич не без успіху знаходив його у старій і занедбаній кобзі...

В. Авраменко.

Танок „Чумак“.

Хто міг хоч раз бачити сліпих речників нашої давньої слави, той назавжди зрозумів глибоко правдиве:

«Наша думка, наша пісня
Не вмере, не загине»...

Наразі хочемо підкреслити таке симпатичне явище, як балет артиста київського драматичного театру Василя Авраменка.

Ще за довго до його появи в Галичині з Калішського табору інтернованих доходили скупенькі вісти про якусь школу хореографії Авраменка. Таборова преса ставилася до нього прихильно, але не ясно було, що може дати цей талант. І через те саме, коли серед львовян з'явилася скромна постать цього артиста, почувалася скороспіла „критика“, ба, навіть, — легенди...

Признатися по правді, я й сам мав сумнів що до його творчих здібностей, до того-ж ще в такій ділянці українського мистецтва, як балет. У свій час мені приходилося бачити в Києві балет відомого

Мордкина, який один час навіть називав себе „українцем“. Та все те, що він давав, було взяте живцем зо сцени офіційних старих театрів, до плястики „Вмираючого лебедя“, межувала з драстичністю «Метелика» і нічого там українського не було...

І от з'явилися перші ознаки справжнього нашого балету. Виявив їх не хто інший, як той-же скромний Авраменко, який почав з того, що заснував на весні 1922 року у Львові першу свою школу, й на протязі короткого часу осягнув таких успіхів, що вже в кінці літа дав по всій Галичині понад п'ятьдесят концертів.

Осінні події 1922 року приневолити Авраменка залишити Галичину, але він, довго не вагаючись, помандрував на Волинь, Полісся й Холмщину, де й почав організувати тимчасові курси національного танку. Такі курси були засновані й закінчені у містах: Луцьку, Рівному, Олександрії, Кременці, Межирічах, Холмі й Бересті.

Спільно зо своїми кращими учнями Авраменко дав звиш 70 концертів, навіть у найглухших Волинських містечках, викликаючи скрізь і всюди справжній подив і щире захоплення.

Його виступи на Волині, Холмщині й Поліссю, мимо артистичного значіння, мали також значіння

В. Авраменко.

Танок „Горе Ізраїля“.

глибоко національне. Як його приймали там, свідчить те тепле й сердешне відношення, яким він користується ще й досі у всіх Волиняків, Полішуків

й Холмщаків. Ця праця В. Авраменка буде одмічена в історії українського балета з особливим підкресленням. Починаючи від модерної „Катерини“ і кінчаючи новим „Запорожцем“, все в нього своє й характерне для психіки українського народу.

Не кажучи вже нічого про внутрішній зміст кожного окремого танку, в основу якого лягає відповідний характер, скажемо лише, що техніка його досконала, а найголовніше те, що всі його постановки, починаючи від одягу і кінчаючи музикою, переведені в стисло національному українському стилю. Такіж, окремі нумери, як „Чумак“, „Гонта“, „За Україну“ по силі свого темпераменту і по красі плястичних ліній, являються настільки викінченими з мистецького боку, що перед ними стають блідими всякі „Вміраючі лебеді“ Мордкина, Фокина й т. п.

Відродження українського балету розпочав скромний самоук. В. Авраменко, вигнанець з краю, що ще не має свого власного кутка, несе з собою своє мистецтво у світ широкий, гріючи й запалюючи ним серця багатьох братів, які так само відчують на собі гніт нашого сучасного.

Закінчивши турне по Галичині, Волині, Холмщині й Полісею, В. Авраменко мав виїхати на ряд ви-

ступів до Чехії, перш за все—на Закарпаття до Ужгорода, а звідти збирався виїхати на довший побут до Америки, та, на жаль, цьому не судилося здійснитися. Виступаючи на одному благодійному концерті у Львові, він викрутив собі ногу і цілу зиму мусі пролежати в постелі, забутий і занедбаний тими, за для кого виступав цілком даремно. Гірко було б хворому підчас цієї недуги, як-би не сердечність Волиняків, Полішуків та Холмщаків, які й тут не забули його. Влаштований у Львові на користь артиста концерт пройшов з повним успіхом, давши йому змогу встати на ноги і знову взятися за працю.

Під цю пору В. Авраменко провадить за допомогою своїх інструкторів низку хореографічних курсів у Львові, Стрию, Станиславові і Коломиї. Позатим готує ряд нових балетових постановок: „Чумак“ з часів чумаччини, „За Україну“ з сучасного революційного життя, „Анкан“ — гуцульський танок, „Горе Ізраїля“—історичний жидівський балет і балетову картину п. н. „Отаман Зелений“ по роману Кліма Поліщука.

Будемо вірити, що заходи артиста не будуть марними і знайдуть у нашому громадянстві щире признание.

Балетна школа в Холмі. По середині В. Авраменко.

ОЛЕКСА КАРМАНЮК.

Великодній привіт.

Привіт мій вам, як ластівка весняна, хай летить у вирій.

Привіт мій вам, як радісне великоднє привітання, хай звучить сьогодні!

Привіт, привіт усім!

Привіт і тим, що рабами в Африці далекій втихомирюють рабів.

Привіт і тим, що в Америці вільній кривцею своєю поливають зубчатки й шруби сталеві...

Привіт і вам, що в Празі золотий каганець науки в гору несете!

Привіт мій хай цілує вас разом з промінням сонця золотим! Привіт весняний, великодній.

— — — — —

І Тобі, мій Краю святий, і Тобі — мій останній задротянський привіт!..

В. ПАВЛОВИЧ.

Кооперація і культура.

Економічний розвиток і розвиток духової культури народу органічно зв'язані між собою. Народи й навіть окремі класи, заможні матеріально, завжди й всюди, навіть при негативних рисах свого існування, витворювали більші чи менші цінності культури духа, в розумінні — літератури, мистецтв і т. інш. Бідні економічно країни відстають і культурно. І навпаки, інтенсивний розвій духової культури безумовно є найкращим помішником розвою економічного.

Кажучи це, ми маємо на увазі призначений на 30 квітня з'їзд представників української кооперації в Здолбуніві на Волині. Ми не поділяємо думки, що кооперація є єдиним шляхом до нашого економічного розвитку в наші часи, надаємо великого значіння українській індивідуальній і спільковій торгівлі й промислові, так слабо розвиненим у нас, — але вважаємо, що кооперація, при відсутності значних капіталів, зосереджених у поодиноких руках, має в нас сприятливий природний ґрунт і що їй же велика роль в нашому житті. Наша країна, що немає ні українських великих землевласників, ні капіталістів, дуже нагадує передвоєнну Чехію, яка створила свій економічний і культурний добробут, між іншим, на ґрунті кооперації.

Але, беручи за взірець Чехію та інші країни Заходу, мусимо взяти їх у всій повноті. Вже в першому маніфесті рочдельських кооператорів сказано, що їх кооперація буде мати своїм завданням не тільки матеріальний добробут, але й „допомагати в праві свого особистого й суспільного положення“. Й там, де кооперація не обминала цього суспільного моменту, який обіймає й культуру мас, там вона завжди користувалася симпатіями й підтримкою цих мас і відігравала почесну й корисну роль. Прикладом може служити Велика Україна, де кооперація після 1917 року, ставши одним з ричагів культурного здвигу народу, відразу відчула під ногами міцний ґрунт і робила велике й економічне й духово-культурне діло. На жаль, в останніх, повоєнних часах кооперація як у нас, так і в інших народів, утратила ідеовий характер, омеркантилилася, стала звичайним хоч і многоголовим купцем, для якого метою торгівлі є лише власні зиски. А ми знаємо, якою симпатією тішаються отакі купці з боку суспільства.

Першим гаслом кооперативного з'їзду на Волині повинно бути гасло ідеї служення культурним потребам народу; лише це гасло, а не обіцяні дивіденди завойовують прихильників зпосеред громадянства. Звичайно, велике гасло мусить з перших же кроків втілюватися в життя.

Наші повоєнні часи дуже характерні зниженням „купецької етики“. Цей етичний занепад дійшов до найнижчих ступнів. Фірму, яка виконує зобов'язання, платить за надіслані в кредит товари, додержує прийнятих термінів і умов, треба шукати й „в день з ог-

нем“. А що як не кредит і не певність у виконанні зобов'язання є тим ланцюгом, що крутить розмахове колесо торгівлі й промислу? На жаль, ця „етична хвороба“ перекидається й на наші землі.

Третім гаслом повинно бути збережіння інтелігенських сил народу, які зараз або гинуть з голоду або виконують невідповідну й нічим не корисну для нашого народу працю.

Поминаючи всякі інші питання, ми хотіли підкреслити, що нарівні з „хлібом повсякденним“, себ-то чисто матеріальними завданнями, наша кооперація повинна відразу стати до необхідної для неї ж культурної праці, як попертя друкованого слова, просвітньої справи, шкільництва, видовиськ і т. ін.

Витаючи майбутній з'їзд кооператорів, бажаємо собі й українському народові, щоб порушені нами питання не були обминені.

Кубань.

В ілюстрованому тижневику „Глос Вскоду“, що виходить у Варшаві, п. І. Шведе, який перебував довгий час на Кубані, пише:

„На північному Кавказі знаходиться Кубанський край, який у 1918—19 роках мав автономний устрій і хоча кубанське військо боролось по боці Денікіна, однак Кубанський Союз „Крайова Рада“, більшість якої склали українці, нащадки запоріжців, переселених туди Катериною II, постійно боровся за свою незалежність від Росії. Навіть одного з провідників українців-самостійників, з розказу Денікіна публично повішено в столиці Кубані Катеринодарі ніби то за „державну зраду“. Цей вчинок уряду „Єдиної неделимой Росії“ був початком кінця Денікіна.

* * *

Кубань є сусідкою Грузії, Терека та країни донських козаків і має порт Новоросійськ на Чорному морі (за який вели боротьбу з Денікіним) та Ейськ на Азовському морі.

Країна Кубані є шпихлірем цілого Кавказу, доказом чого можуть служити такі цифри врожаю за 1919 рік, а саме:

Пшениця 96.802.000 пуд., жито 2.609.000 пуд., ячмінь 54.410.000 пуд., овес 8.133.000 пуд., просо 1.568.000 пуд., кукуруза 16.220.000 пуд., картоплі 23.532.000 пуд.

Вивіз з Кубані на протязі 5 років перед війною виражався в таких цифрах:

Пшениця 57.200.000 пуд., жито 1.900.000 пуд., ячмінь 29.300.000 п., овес 500.000 п., кукуруза 100.000 п.

Крім цього, Кубань вивозить велику кількість соняшникової олії, рослинних товщів (жирів), тютюну, риби, сирових шкір, вовни, марганцевої руди й т. інш.

Кубань має нафтовий терен „Майкіп“, продукція якого в 1919 році рівнялася 3.500.000.000 пуд. нафтової ропи.

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ.

БІБЛІОГРАФІЯ.

Проф. Унів. І. Шимонович. Історія політичної економії. (Скорочений курс лекцій). Видавництво „Русалка“. „Наукова Бібліотека“. Вип. I. Львів-Київ, 1923. Стор. 144.

„Історія політичної економії“ проф. І. Шимоновича, разом із однойменним і майже одночасно виданим курсом проф. О. Мицюка, це перші огляди історії політичної економії, писані укр. мовою. Курс проф. Шимоновича містить у собі короткий нарис розвитку народнього господарства взагалі й на Україні зокрема та огляд різних економічних теорій від давньо-грецьких філософів до сучасних економістів; наприкінці подані відомости про де-яких українських дослідників політичної економії (Туган-Барановського, Косинського, Остапенка, Мицюка та ин.). Головну увагу пр. Шимонович зосередив на історії економічних доктрин, зміст яких він виловив у більшості випадків дуже вдатно, коротко, але яскраво; з сучасних економічних теорій пр. Шимонович чомусь не сказав нічого про етичний напрям. Невірно освітлено пр. Шимоновичем розвій соціалізму. На думку пр. Шимоновича, соціалістичні теорії старих і середніх віків були безгрунтовними й несерйозними мріями а на серію соціалістичний ідеал почав ніби-то розроблятися допіру в ХІХ в. Цей висновок вийшов через те, що пр. Шимонович залишив без уваги такі прояви соціалізму, як пітагорейство, соціалістичні риси устрою в Спарті, жидівське есейство, давньо-християнські громади, соціалістичне сектарство, й т. ин. Повна історія соціалізму показує, що людство не раз захоплювалося соціалізмом, а окремі громади й народи часом дуже наближалися до соціалізму й до деякого ступня навіть здійснювали його ідеї, але згодом переходили до інших форм та ідей.

Нарис розвитку народнього господарства вийшов занадто схематичний і місцями не зовсім вірний. Відомости з історії господарства України теж занадто короткі й де-які з них помилкові. Нпр., пр. Шимонович не згадує про перебування Вел. України в складі польсько-литовської держави, не змальовує економічного процесу в козацько-гетманські часи й т. ин. Звістки про укр. економістів, подані пр. Шимоновичем, цілком випадкові й обмежуються тільки сучасними економістами. З економістів ХІХ в. пр. Шимонович не називає навіть піонерів укр. кооперації Балліна та Козлова, видатних діячів харківської укр. громади в 60-тих роках. З сучасних економістів не згадані «батько укр. кооперації» Мик. Левитський, відомий методолог і історик політ. економії, харк. проф. Вол. Левитський, оригінальний у своїх методологічних принципах дослідник економічної й фінанс. науки проф. Олекса Одарченко, історик укр. господарства Мих. Слабченко, дослідники екон. географії України пр. Феценко-Чопівський, проф. Біднов, В. Садовський та ин.

В цілому ж, не зважаючи на де-які помилки й пропуски та схематизм у де-яких місцях, курс пр. Шимоновича, безперечно, є цінним вкладом в нашу обмежену наукову літературу, і безумовно виконає

завдання, поставлене автором, дати змогу укр. академічній молоді й ширшим колам громадянства познайомитися з розвитком різних економічних теорій, про які в наші часи (хоч би у зв'язку з подіями, що тепер відбуваються) повинна мати уявління кожна освічена людина.

ВЯЧ. ЗАЙКИН.

О. ДОЦЕНКО. Літопис української революції (матеріали й документи до історії української революції). Том II, кн. 4. 1917 — 1922. Київ-Львів. 1923 р. Стор. 362.

О. Доценко зібрав досить багатий і цікавий матеріал до історії української революції, але значна частина його залишилася на Україні. Випущений з друку т. II кн. 4 охоплює період серпень-грудень 1919 р., від захоплення Києва армією У. Н. Р. до подій у Любарі. Найбільш цінне в книжці д. Доценка—це документи і автентичні зізнання тодішніх українських діячів; найменше вартості і цікавості уявляють коментарі та міркування самого автора, в яких багато шаблону й наївності. В кожному разі майбутні історики української революції мусять подякувати д. Доценкові, що він зумів схоронити для наукових дослідів де-які цеглини з тодішньої національно-державної будови і хоч так-сяк зафіксувати окремі моменти революційного руху.

Ш—ИК.

НОВІ ВИДАННЯ.

Книгарня Наук Т-ва Шевченка кінчає друкувати:

1) „Стара Україна“, часопис історії і культури ч. 2—5 присвячене виключно історії українського друкарства. Число в збільшеному об'ємі і з багатьма ілюстраціями.

2) Шевченко Тарас. Московські поеми в українському перекладі і з попереднім словом Д-ра В. Шурата.

3) Котляревський Іван. Енеїда, шкільне видання. Вибір і попереднє слово Д-ра В. Шурата.

Шевченківський збірник. У Києві вийшов 1-й том Шевченківського збірника з статтями С. Єфремова, О. Лободи, П. Филиповича, Ол. Дорошкевича, Б. Якубського, Д. Дударя, Ф. Самоненка, Д. Чалого, А. Новицького, В. Міяковського, О. Гермайза.

„Современные украинские писатели“. Під таким наголовком Московське Державне Видавництво випускає книжку, в якій будуть розміщені переклади з творів де-яких сучасних українських письменників, як от Тичини, В. Поліщука, Семенка, Михайличенка й інші.

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ Й ЧАСОПИСИ.

Видання Наук. Т-ва імени Шевченка у Львові:

- 1) „Стара Україна“, часопис історії й культури. Ч. 1.
- 2) Др. В. Шурат. Філософична основа творчості Куліша. В 25 ліття смерті письменника. Львів. 1922 р. 132 ст.
- 3) Ів. Кривецький. Українська мемуаристика. Сучасний стан і значіння. II. Ів. Кривецький і др. О. Назарук. Як писати мемуари. Пояснення й вказівки. Львів. 1923 р. 48 стор.
- 4) Д-р Степан Балей. Нарис логіки. Львів. 1923 р.
- 5) Борис Грінченко. Соняшний промінь. Повість. Львів. 1924 р. 128.
- 6) Фотолітографічна відбитка власноручного письма Т. Шевченка з поеми „Іван Гус“ (Присвята Шафарикові). Львів. Ст. 8.
- 7) Український Емігрант. Літер.-суспільний тижневик, присвячений справам української еміграції і рееміграції під нач. редакцією К. Поліщука. Ч. 5 і 6. Львів.
- 8) Літопис політики, письменства і мистецтва, накл. видавн. „Укр. Слова“ в Берліні. Книжка II. Зшиток 14. З ілюстрованим додатком.
- 9) На Чужині. Неперіодичний орган вільної думки Українських Студентів-Емігрантів у Польщі. Ч. 1. Рік 1. Варшава, 20 квітня 1924 р. Стор. 32.

Театр і музика.

„Тарас Бульба“ в кінотеатрі. „Н. Фр. Прессе“ подає, що у Мюнхену відбулася перша проба вистави „Тараса Бульби“ в кінотеатрі „Ермолієв-Орбіс“. Проба відбувалася в присутності запрошених гостей, які ствердили, що нова драма „Тарас Бульба“ є сенсацією першої ваги і великим здобутком кінотеатрального мистецтва. Праці над приготуванням фільму тривали цілих два місяці; виконувало цю драму майже 5000 артистів під режисурою відомого директора театрів Володимира Стрижевського, котрий переробив повість Гоголя на кінотеатральну драму. Мистецький провід у відтвореннях фільму находився в руках Ермолієва. Кошти цього величезного фільму

доходять фантастичних сум. Для цього фільму будовано цілі села і місто Дубно, яке здобував „Тарас Бульба“, а також і Запорізьку Січ. Ролі козаків виконували російські та українські артисти-емігранти, між иншим Дуван-Торпов, артист московського театру, який виступав у головній ролі „Тараса Бульби“. Осип Руніч грав ролю сина Тараса Бульби, Остапа, а артист пражського театру Оскар Маріон виступав у ролі Андрія. Головну жіночу ролю дочки воеводи виконала Олена Маковська, артистка італійських опер. Інші ролі були розділені між Клементиною Плеспер з віденського „Бургтеатру“, Новіцьким з московської опери, Полонським з театру у Петрограді й иншими. Балет проводив російський артист Владіміров, польські танці виконано під проводом найкращих балетмайстрів. Костюми виконано у власній робітні фірми Ермоліє-

Міра Біляк (Н.Т-на), перша артистка кінематографу — донька України, яка недавно скінчила курс кінематографної гри в Варшаві й заангажована до Франції.

ва та в інших берлінських робітнях. „Н. Фр. Прессе“ додає, що фільм „Тарас Бульба“ буде великою сенсацією на десятиліття, а розпочне свою тріумфальну мандрівку по кінотеатрах Європи в найближчому часі.

Український національний хор О. Кошиця в Канаді.

(„Канадійський Вістник“ так описує виступи Кошиця).

„В найбільшій салі міста Вінніпегу заповнились всі сидіння. Всіх очі звернені в сторону п'лятформи або підвищення, на котрім має співати хор професора Олександра Кошиця.

Та чи це хор? Для мене ні. Для мене це орган із живих людей, котрий збудував Кошиць і на цьому органі він виграє українські пісні. Та не лише українські, але й англійські, мексиканські та індійські.

Тихо, як би в якій пустині, де нема ні звіря ані пташки.

Нараз чуєш голос камертона. Кошиць в тій хвилі, як би на клявіші органу вдаряє руками і нараз дається чути жива чаруюча мелодія, яка не дається описати, хоч би при найбільших зусиллях. Бо, і якжеж описувати спів солов'я в кущі розцвілої калини і черемшини? Якжеж описувати кування зозулі в розцвілому саду вишен і високих груш? Як описувати спів жайворонка, котрий серед весняної краси і запаху піль підноситься в гору, а потім нагло спадає в долину й ховається під межею, щоб потім знову почати свою потішаючу музику? Мені здається, що найкращий писатель не годен описати хору Кошиця. Це неможливо.

Кошиць зі своїм хором малює нам нашу Україну, нашу молодість, наше ціле життя, нашу радість і смуток, відвагу і скромність“.

Український театр в Одесі. В Одесі відкривається постійний український драматичний театр. Сезон почнеться гастроллями Зеньковецької.

Дотація театрові ім. Франка в Харкові. РПК визнала необхідним видати дотацію театрові імені Франка. Має бути окреслено розмір цієї дотації.

Вечір творчости М. В. Лисенка. В Харкові відбувся вечір, присвячений творчости М. Лисенка. Було виконано кілька фрагментів з опер Лисенка артистами державного театру імені Лєонтовича, кілька хорових пісень під керуванням Ступницького й Соболя й романи — арт. Литвиненко — Вольгемут і Костюченко. На початку артисти виконали етюд Олеся в супроводі музики, складеної з уривків лисенківських творів

НАДІСЛАНА ТЕАТРАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА.

Видання книгарні наук. т-ва у Львові:

- 1) Л. Манько. Нещасне кохання. Нар. драма на 5 дій. Львів 192 р.
 - 2) Т. Квітна. Сватання на Гончарівці. Українська опера в 3 діях. Львів 1923 р.
 - 3) Ів. Тобилевич (Карпенко-Карий). Розумний і дурень. Комедія на 5 дій. Львів, 1923 р.
 - 4) Кропивницький. Пошились в дурні. Жарт на 3 дії. Львів, 1923 р.
 - 5) М. Курцеба. Свідки. Жарт на 1 дію. Львів, 1923 р.
- „Театральне мистецтво“. Журнал театру й сцени. Рік III. Випуск I. Львів. Січень-лютий-березень, 1924 р.

Сойм і Сенат.

З нагоди великодніх свят праця в Соймі й Сенаті перервана до перших днів травня. День скликання першого після свят пленума визначають маршалки в залежності від кількості законопроектів, що будуть внесені урядом.

СОЙМОВИЙ КАЛЕНДАР.

- 14 травня 1923 р. Уневажнення мандату посла Пирогова.
- 23 травня. Інтерпеляція до міністра освіти в справі учительської семінарії у Львові.
- 23 травня. Промова посла П. Васильчука в справі ґрунтового податку.
- 26 травня. Посол С. Підгірський від імени українського клубу висловив недовіря кабінетові ген. Сікорського.

ПРИРОДА, НАУКА, ВІНАХОДИ.

Найбільша бібліотека. Згідно з інформаціями, поданими в „La Nature“, найбільшою книгозбірнею на світі є Французька Національна Бібліотека в Парижі, яка складається з 3.500.000 томів. Друге місце займає книгозбірня Конгресу Американських Сполучених Штатів у Вашингтоні, що має 2.918.256 томів, третє місце, — Бібліотека Публична в Нью-Йорку з 2.637.505 томів і лише 4 місце припадає на славнознісну Бібліотеку британського музею в Лондоні, що має 2.500.000 том., але яку досі вважано за найбільшу.

Далі йдуть: Бібліотека університету в Кембриджі, в Сполучених Штатах, — 2.100.000 том., Королівська бібліотека в Гаазі (Голяндія) — 2.000.000; Пруська державна бібліотека в Берліні — 1.750.000; Баварська державна бібліотека в Мюнхені — 1.350.000. Бібліотека Варшавського університету має 700.000 том.

Писання від лівого боку. Всі народи світу пишуть від лівого до правого боку, або, як китайці, зверху вниз. Винятком є семітські племена, що пишуть навідворот — від правого боку до лівого.

Фізіологічної причини цього явища ще не відкрито, як що не брати під увагу міркувань д-ра Ерленмаєра, який вважає, що євреї були лівшами, тому й писали навідворот.

Д-р Ерленмаєр висловлює свій погляд на підставі Талмуду. В одному місці цієї книги сказано, що певні написи повинні бути роблені правою рукою, а значить, інші — лівою. Яків та Йов благословляли найстаршого сина рукою, про що сказано у Старому завіті.

З усього світу.

З'їзд воевод. У початку травня має відбутися в Варшаві з'їзд воевод зі всієї Річпосполитої.

Снігова метелиця. 10—13 квітня величезний сніговий ціклон пройшов по західній і південній Німеччині, Австрії та Угорщині. В багатьох місцях припинились залізничний рух, телеграфічне та телефонічне сполучення. Сніг випав там в Англії, Франції та Швейцарії.

Поширення жіночих прав. В Іспанії має в скорому часі бути переведена виборча реформа, що надасть виборчі права жінкам.

Протест мешканців. У Варшаві і багатьох інших містах Польщі відбулися в останньому часі великі вічі мешканців (льокаторів), які висловили протест проти ухваленого Сеймом закону про мешкання. Резолюції віч надсилаються маршалкові Сейму.

Приїзд у Варшаву натов. архієп. Цепляна. 13 квітня у Варшаву приїхав римс.-кат. арх. Цепляк, що був засуджений торік більшовиками до смертної кари. По приїзді арх. Цепляка частина населення Варшави улаштувала йому надзвичайно урочисту зустріч.

Дорадчий комітет. У склад дорадчого комітету при м-ві внутр. справ в питаннях національних меншостей входять послы: Недзялковський (П. П. С.), Ст. Грабський (Н. Н. С.), сенатор Калиниця (Христ. н. фр.), а також прис. адвокат Леванхерц і Євг. Старчевський.

Київський процес. Передсамим закінченням київського процесу комісар закорд. справ С. С. С. Р. Чичерин одержав од Пуанкаре телеграму, в якій голова французького уряду, „в імені цивілізації і людскости“ висловив побажання, аби процес не закінчився смертними карами. Вирок такий: Чебанов, Яковлев, Єдиновський і Виноградова засуджені до вищої (себ-то смертної) кари, Опиценко, оба брати Василенки, Чолганський, Смирнов і Толпига, на десять років тюрми, Ганна Капуцинська — на 7 р., Леонид і Зинаїда Куцавалові — на 5 р., Оберучева, Тартаковський і Венгеров — на 5 р. умовно, Марія Капуцинська — на 1 р. умовно; Ясковського виправдано. Цей присуд має бути переглянутий вищим трибуналом совітської України в Харкові.

Бельгійська палата послів теж висловила протест проти смертного вироку в Київській справі.

Один з краєвидів Українського (Чорного) моря.

Електрофікація Вінницької округи. Губерська плянова комісія затвердила плян електрофікації Вінницької округи. Електрофікацію здійснено буде в найближчі п'ять років. Широко використано буде водяну силу р. Буга.

Всеукраїнське т-во підмоги жертвам Інтервенції. 30 березня в Харкові відбулися перші установчі збори українських наукових громадських, професійних, літературних і кооперативних діячів з приводу організації на Україні Всеукраїнського т-ва підмоги жертвам інтервенції. Головував академик Д. Багалій. Т-во має метою пред'явити західним державам обрахунки шкоди, заподіяної їх інтервенцією на Україні.

Повстання в Туркестані. Закордонна преса повідомляє, що в Туркестані вибухнуло велике антисовітське повстання. Повстанська армія, під керівництвом 2 тис. царських офіцерів, досягає 30.000 чоловік.

Смерть Гуго Штинеса. Відомий німецький промисловий і політичний діяч і фінансист Гуго Штинес, що відіграв таку визначну роль у французько-німецьких відносинах останнього часу, після тяжкої недуги помер, 54-х років. Труп Штинеса спалено.

Цікава анкета. „Ехо Варшавське“ оголосило анкету про урядову політику в справі національних меншостей. Голова білоруського посольського клубу відповів: „Єдиний засіб до поліпшення стосунків у Білорусі є широка територіяльна автономія для етнографічних білоруських земель“.

Золотий запас Америки. Золотий запас З'єднаних Держав Північної Америки досягає тепер 23 мільярдів золотих франків і складає дві п'яті частини світового запасу золота.

Антижидівські заворушення у Румунії. В Букарешті, Чернівцях й инш. містах Румунії вибухнули антисемітські заворушення. Уряд оголосив виїзтковий стан.

Залізнична конвенція. У Варшаві відбуваються наради совітської і польської делегацій в справі залізничної конвенції між Польщею та С.С.С.Р.

Питання східних окраїн. У міністерстві освіти внутрішніх справ і в політичній комітеті ради міністрів обговорюється питання про засоби до поліпшення становища на так званих „Кресах“. Місцеві представники участі в цих нарадах не беруть.

ЦЕРКОВНА ХРОНІКА.

Новий стиль у житті православної церкви. Собор єпископів православної митрополії в Польщі 12 ц. квітня постановив ввести з 9 червня ц. р. до ужитку церковного новий григоріянський календарний стиль. Всі „нерухомі“ свята, які припадають на певні дні, мають святкуватися по новому стилю (разом з римсько-католическою церквою). Натомість про Пасхалію в постанові нічого не сказано, а тому свята „ру-

хові“, як Велигдень, Вознесення, Зелені Свята, святкуватимуться по старому. Ця незрозуміла суперечність, напевне, внесе в церковне життя ще більшу плутанину. Не менш негативне вражіння зробить постанова собору й в цілому. Проти зміни календаря ніхто нічого не скаже, але „самодержавність“ її в наші демократичні часи, без порозуміння з народом, без заповідженого церковного собору може мати дуже й дуже тяжкі наслідки. Для владик неначе б не існувало народу. А вони повинні були взяти під увагу й національний момент. Наш український народ є двох віроісповідань — греко-католицького й православного. І ось у той час, коли греко-католики (в Галичині) всіма силами борються проти нового стилю з національних міркувань, православні, яким загрожує більша небезпека й які слабші силами, підставляються під нове оружжя денаціоналізації. Святкування одним народом

свят у різні дні не може не викликати внутрішніх непорозумінь і практичних незручностей. Отже ці міркування повинні були підповісти православним ієрархам передати справу календаря соборові.

Помилка. В ч. 3-му „Нашого Світу“ в статті п. Ол. Саліковського „Великий приятель України“ трапилася помилка. У вірші Ф. Корша про Савенка замість „Святих не вважив роковин“ треба „Смутних не вважив роковин“.

ПОШТОВА СКРИНКА.

С. Калинець. Пришліть, може підійде.

П. Павлюк. Дуже слабенькі. Не можемо.

Гарнавий Я. Безплатно не висилаємо. Ми за все платимо з гори.

Веселих свят.

До Українського Громадянства.

Цим, четвертим, числом „Наш Світ“ закінчує перший місяць свого існування. Місяць — це одна мить у безодні вічності, але для українського літературного часопису в наші часи — це є ціла епоха. І тим міцніше ми це підкреслюємо, що ціла низка літературних часописів, які з'явилися в останньому часі на нашій землі, вмерли на перших числах. Ми ж живемо. І буття наше цілковито завдячуємо українському громадянству, що прокинулося до культурного життя. Ціла низка листів, і місцевих і з-за кордону, з сердешними привітаннями, щирими побажаннями успіху й всякими добрими порадами є для „Нашого Світу“ доказом своєчасності його народження й запорукою дальнішого існування. З листів виявилося, що найбільшу потребу в такому органі відчула наша інтелігенція, й „Наш Світ“, пристосовуючись до її вимог і потреб, еволюціонує набираючи відповідного характеру.

Але мусимо констатувати факт, що найбільш гаряче зустріла „Наш Світ“ працююча інтелігенція й люде науки й мистецтва, себ-то найбільш необхідні представники українського громадянства. Заможніша частина його, як рівно ж наш промисел, торгівля й кооперація досі ще не виявили в належній мірі свого зацікавлення першим у межах Польщі літературним тижневиком.

Тут повторилося те, що в XVII столітті мало місце у Львові. В той час коли шляхотне й заможне панство було глухе до закликів і культурної праці відомого печатника Федоровича, матеріальну й моральну підтримку дали йому оці „малі“ — кушніри, шевці, кравці й л. инш.

Мусимо признатись, що „Наш Світ“, який, як сказано в ч. 1., повстав великими саможертвами, не малі надії покладав на нашу торгівлю, промисел і кооперацію, пам'ятаючи, яку велику ролю відіграли ці чинники на Великій Україні в 1917 — 1920 роках, підтримуючи культурні огнища й пресу. Ми очікували

того самого й в нас. Не перестаємо очікувати й тепер і тим більше, що „Наш Світ“ присвятив себе в певній частині їх інтересам і розвоєві. При всьому моральному успіхові „Нашого Світу“ життя його буде загражене до того часу, доки не зустрінє він підтримки з боку заможніших українських громадян, торгових, промислових, фінансових і кооперативних організацій. При цьому, у відповідь на запитання читачів, ще раз підкреслюємо, що „Наш Світ“ є органом виключно української культури, який хотів би бути бажаним гостем у хатах усіх українців, незалежно від їх поглядів і переконань, — українським рідним літературним і науковим органом.

І тому, стоячи на порозі другого місяця, звертаємося до всього українського громадянства й в першу чергу до представників торгівлі, промислу і фінансів з прозьбою про підтримку „Нашого Світу“ передплатою, оголошеннями й розповсюдженням.

Не дайте „Нашому Світові“ загинути. Допоможіть йому розвинути і поширитись!

Одночасно, з огляду на зацікавлення читачів безплатними додатками й брак необхідних власних коштів на збільшення їх, відкриваємо з цього числа „Фонд безплатної книжки“, надіючись, що всі українські громадяне візьмуть у ньому участь, жертвуючи „з лишків своїх“.

При Ч. 4 „Наш Світ“ розсилає усім передплатникам другий безплатний додаток за квітень: „Посол д-р В. Дмитріюк. Як лікувати рани. Поради по хірургії: антисептика, асептика, перев'язки“. При Ч. 6 — додаток на травень: Проф. І. Огієнко. Свято української культури“, ілюстр. Стор. 36.

Закінчує „Наш Світ“ ці рядки християнським великодушним привітанням читачів: „Христос Воскрес“, глибоко переконаний, що разом із вічно воскресаючим людським духом, воскресне й наша культура, якій він служить.

До Книгарень і Просвіт.

Не замовкли ще злі голоси, що „українців не було, немає й не буде“, не багато ще ми маємо вогнищ, які б свідчили перед [сусідами й цілим світом про нашу стару культуру, навіть не всі наші громадяне, що виховані в чужих школах, знають про всі наші духові скарби. „Наш Світ“ і повстав для того, щоб, по можливості, служити виявленню й розвоєві нашєї культури.

Але такі, чисто літературні й наукові часописи можуть існувати лише при дружній підтримці всього громадянства й особливо — свідомих Книгарень і Просвіт.

На великий наш жаль, 95% Українських Книгарень і Просвіт, яким висилається „Наш Світ“, досі не заплатили нам ні одної марки за попередні три числа. Ілюстроване видання тепер коштує великі

мільярди й неакуратне одержування грошей з книгарень є для нього неминучою смертю.

Не віримо, щоб цієї смерті бажали нам Українські Книгарні та Просвіти.

І тому звертаємося до них з уклінною прозьбою: Не вбивайте нас, хоча б в ім'я нашої культури. Вишліть негайно належні нам гроші й висилайте їх надалі акуратно, негайно по проданню числа, яка б мала сума не була. Коли кількадесятків Книгарень і Просвіт вишлють на час хоча б і невеликі гроші, це разом складе поважну суму, яка дасть нам можливість друкувати наступне число.

Чужинці-кольпортери платять нам акуратно. Невже ж свої, українці, прикладуть руку, щоб вбити нас?

Ще раз просимо: висилайте акуратно гроші! „НАШ СВІТ“.

ЧЕРЕЗ „НАШ СВІТ“ можна виписувати всі українські книжки закордонних видань по цінах, поданих в оголошеннях, по курсу доляра. Книжки висилаємо липше за готівку. На складі „Наш Світ“ є ще невелика кількість альбомів „Укр. Парляментарна Репрезентація“. Висилається за готівку по 1.500.000 марок з додатком коштів пересилки.

Нові ціни.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО В КАТЕРИНОСЛАВІ

Катеринослав—Ляйпціг.

1. Т. Шевченко. Кобзарь. Перше повне народне видання, в 1 томі, з поясненнями й примітками проф. В. Сімовича. З портретом і біографією. Ц. дол. 1.00, в оправі дол. 1.30	20. А. Кащенко. Під Корсунем. Історична повість Ц. дол. 0.30
2. Проф. І. Огієнко. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. З малюнками й портретами в оправі. Ц. дол. 0.70	21. А. Кащенко. Славні побратими. Історичне оповідання Ц. дол. 0.10
3. С. Єфремов. Коротка історія українського письменства. З малюнк. й портретами. Ц. дол. 0.80	22. А. Кащенко. Кость Гордієнко-Головно, останній лицарь Запорожжя Ц. дол. 0.10
4. Проф. Д. Дорешенко. Короткий курс історії України. З малюнками Ц. дол. 0.60	23. А. Кащенко. З Дніпра на Дунай, опов. з часів скасування Січи Ц. дол. 0.25
5. М. О. Ковалевський. Історія Греції та Риму. Для школи та самонауки з 46-ма мал. й картами Ц. дол. 0.30	24. Д. Мордовець. Гетьман Петро Сагайдачний. Істор. опов. Ц. дол. 0.20
6. М. Левицький. Граматика української мови. Для самонавчання. В оправі Ц. дол. 0.60	25. О. Рогова. Тиміш Хмельниченко. Істор. повість з малюнк. П. Холодного Ц. дол. 0.30
7. Г. Голоскевич. Український правописний словник. З короткими правилами правопису. В згоді з правописом Всеукр. Академії Наук. Видання 5-те Ц. дол. 0.20	26. А. Чайківський. Козацька помста, опов. з козацької старовини Ц. дол. 0.20
8. С. Іваницький і Ф. Шумлянський. Російсько-український словник. 520 стор. великого формату Ц. в оправі дол. 2.00	27. М. Григорович. Як Ірландія здобула собі волю Ц. дол. 0.12
9. „Ярина“. Український букварь, склав А. Воронець, IV, перероблене видання з усіма новими малюнками Ю. Магалецького, з додатком: „Як учити з букваря Ярина“ Ц. дол. 0.15	28. Ю. Гай. Весняні квітоньки. Співаник для дітей Ц. дол. 0.20
10. „Ярина“. Українська граматка з читанкою, склав А. Воронець, з 52 малюнками Ю. Магалецького, з додатком: „Як учити з букваря Ярина“ та „Як вести розмови з малюнків“ Ц. дол. 0.30	29. С. Русова. Серед рідної природи. Оповідання. З малюнками Ю. Русова. Ц. дол. 0.16
11. А. Воронець, Перша читанка, з малюнками Ю. Магалецького Ц. дол. 0.15	30. А. Животко. Промінь. Збірник для праці з дітьми в дошкільних закладах та родинях Ц. дол. 0.15
12. С. Русова. Єдина діяльна (трудова) школа Ц. дол. 0.10	31. Моя книжка. Маленька читанка Ц. дол. 0.04
13. С. Русова. Нова школа соціального виховання. Курс лекцій Ц. дол. 0.50	32. Українські народні казки (Зі збірника Рудченка), з 42 мал. Ю. Магалецького. Ц. дол. 0.30
14. А. Кащенко. Оповідання про славне військо запорожське низове. Ілюстрована Історія Запорожжя. Понад 200 мал. і карт. Ц. дол. 1.00, в опр. 1.30	33. Рись-мати. Брат і сестра в лісі, з 8-ма малюнками Ц. дол. 0.04
15. А. Кащенко. Зруйноване гніздо. Повість з часів скасування Січи Ц. дол. 0.16	34. Летучий корабель, з 5-ма малюнками. Ц. дол. 0.04
16. А. Кащенко. На руїнах Січи. Історичне оповідання Ц. дол. 0.40	35. Царівна жаба, з 5-ма малюнками Ц. дол. 0.04
17. А. Кащенко. Мандрівка на Дніпрові пороги. Опов. Ц. дол. 0.06	36. Гордий Царь. Про Царенка Івана та чортову дочку, з 5-ма малюнками Ц. дол. 0.07
18. А. Кащенко. Над Кодацьким порогом, Істор. опов. Ц. дол. 0.05	37. Попович Ясат. Правда та неправда, з 9-ма малюнками Ц. дол. 0.04
19. А. Кащенко. Борці за правду. Історична повість Ц. дол. 0.30	38. Убогий та багатий і дівка чорнявка. Безщасний Данило й Розумна Жінка, з 10-ма малюнками Ц. дол. 0.07
	39. Мамин-Сібіряк. Три оповідання, з 19-ма малюнками Ц. дол. 0.12
	40. Мамин-Сібіряк. Старий Горобець, з 5-ма малюнками М. Погрібняка Ц. дол. 0.04
	41. Мамин-Сібіряк. Пригоди статечної миші, з 7-ма малюнками М. Погрібняка Ц. дол. 0.04
	42. Мамин-Сібіряк. Поганий день Василя Івановича, з 7-ма малюнк. Ю. Магалецького Ц. дол. 0.04
	43. Казки Гавфа, частина 1-ша, з 86 малюнками Ц. дол. 0.35
	44. Казки Гавфа, частина 2-га, з 82-ма малюнками Ц. дол. 0.35
	45. Бехштайн. Казки, з 64-ма малюнк. Ц. дол. 0.45

ПРОДАЖ ВИКЛЮЧНО ЗА ГОТІВКУ. КНИЖКИ ВИСИЛАЮТЬ НЕГАЙНО.

На більші замовлення — 25—40% знижки.

Гроші (невеликі суми) можна присилати листом, а краще переказати на Конто Е. Wyrowuj, Земельний Банк Гп-очений. Львів, або — Živnostenská Banka, Praha, або — Wiener Bankverein, Wien, або просто на адресу:

Eug. Wyrowuj, Berlin SW 47, Yorkstr. 84 II.

Доставка книг на Україну й з України.

Доручення в справі друкування та постачання книжок усіма мовами для всіх країн.

НАШ СВІТ

український ілюстрований літературний і популярно-науковий тижневик,

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

з пересилкою й з правом на безплатні додатки

ЗА 1 МІСЯЦЬ — 2 зл. 75 гр. (4.950.000 мар.)

ЗА 2 МІСЯЦІ — 5 зл. (9.000.000 мар.)

ПООДИНОКЕ число без дод. — 1.250.000 мр.

ЗА КОРДОН: За місяць 1 долар.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:

КРАЄВИХ: ціла ст. 125 зл., $\frac{1}{2}$ стор.—65 зл., $\frac{1}{4}$ ст.—35 зл. $\frac{1}{8}$ ст. 20 зл., $\frac{1}{16}$ ст. 12 зл.
ЗАКОРДОННИХ „ „ 25 дол. „ „ 13 дол. „ „ 7 дол. „ „ 4 „ „ „ 2 д.

Warszawa, ul. Długa 50, m. 47, Redakcja „NASZ SWIT“.

або: Warszawa, Poczta Kasa Oszczędności (P. K. O.) № 8818. „Nasz Swit“.

УВАГА: Нові передплатники на травень можуть одержати всі числа за квітень з додатками за 4.000.000 марок польських.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ!

„УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ“

Літературно-суспільний двотижневик, присвячений справам української еміграції і рееміграції.

Під редакцією Кліма Поліщука.

Адреса Редакції-Адміністрації: Львів, вул. Коперника 16.

З „Укр. Емігранта“ можна довідатися про всі умови й засоби, при яких відбувається еміграційний рух, бо програм його містить:

1. Нариси й оповідання з життя української еміграції і іміграції на всьому світі, в яких яскравими фарбами змальовується доля й недоля тих, що пішли шукати „свого щастя“.

2. Постійний „Малий фейлетон“ на актуальні теми еміграційного руху.

3. Спеціальні статті про умови і засоби еміграційного руху, в яких особливо буде звернено увагу на таке явище, як шахрайство і недобросовістність усяких самозванних агентів, і будуть вказані певні бюро подорожі, при посередництві яких легше всього можна дістатися в різні краї Нового Світу, а саме: Сполучених Штатів, Канади, Аргентини, Бразилії, Куби, Колумбії Мексики і т. и.

4. Практичні поради; відповіді Редакції на листовні запитання про умови подорожі людей — як робітничого фаху, так і інтелігентних професій.

Оказові числа висилаються безплатно.

ПРАЦЯ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ

Українське Торговельне Підприємство

організує працю на місцях для безробітних інтелігентів і добре письменних селян. Заяви приймаються лише від осіб енергійних, які люблять працю й рух і з жадного боку не скомпромітовані.

В заяві належить подати такі відомости: 1) вік, 2) освіта, 3) місце народження й теперішня праця, 5) які відомі особи можуть за них поручитися, 6) яку можуть скласти кауцію.

Заяви надсилати в Редакцію „Нашого Світу“ для „Торговельного Підприємства“.

УКРАЇНСЬКА ВИДАВНИЧО-КНИГАРСЬКА СПІЛКА,

ДОБРЕ ОРГАНІЗОВАНА, ШУКАЄ З МЕТОЮ ПОШИРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА СПІЛЬНИКІВ-УКРАЇНЦІВ З КАПІТАЛОМ 2—5 МІЛІАРДІВ. :: :: :: :: :: :: :: :: ::

ВІДПОВІДІ НАДСИЛАТИ ДО РЕДАКЦІЇ „НАШОГО СВІТУ“ ДЛЯ „СПІЛКИ“.